

2010032576

АКАДЕМИЈА ЗА ОБУКА НА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Врз основа на член 9 став 1 алинеја 1 од Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/2006) и член 94 од Статутот на Академијата за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 99/2006), Управниот одбор на Академијата, на седницата одржана на 22.02.2010 година, го усвои следниот

ПРАВИЛНИК ЗА ТЕКОТ И НАЧИНОТ НА ОДВИВАЊЕ НА ПРАКТИЧНИОТ ДЕЛ ОД ПОЧЕТНАТА ОБУКА, ЗА ПРАВАТА И ОБВРСКИТЕ НА КАНДИДАТИТЕ ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ И ЗА МЕНТОРИТЕ

I. ПРЕДМЕТ НА УРЕДУВАЊЕ

Член 1

Со овој правилник се уредуваат правилата за траењето, статусот, правата и обврските на учесниците во практичната обука (во натамошниот текст: учесници) и на менторите, критериумите и елементите за вреднување на успехот и оценувањето на учесниците, водењето на евиденцијата во текот на практичниот дел од почетната обука (во натамошниот текст: практична обука), согласно со програмата за практична обука, а врз основа на начелата за јавност и информираност за работењето на Академијата.

II. ПРАКТИЧНА ОБУКА

Содржина и траење на практичната обука

Член 2

Практичната обука се спроведува под насоки и упатства на менторите – судии и јавни обвинители, по правило во судовите и јавните обвинителства, но во еден дел може да се спроведува и во други правосудни органи, институции и организации чија дејност е поврзана со извршувањето на судиската и обвинителската функција.

Практичната обука за учесниците започнува по завршување на теоретската настава во тековната година и трае 10 месеци, а конкретното времетраење на секој сегмент од практичната обука е дадено во недели и определено со Програмата за практична обука.

Последниот месец од практичната обука, учесникот се подготвува за полагање и го полага завршниот испит.

Подготовката за полагање на завршниот испит од претходниот став на овој член може да се состои од следниве активности:

- дополнителни часови од поодделни предмети и области од теоретската и практичната обука,
- вежби,
- консултации со поодделни едукатори и ментори,
- симулирани судења, и
- други облици на подготовка, според потребите на учесниците или по наоѓање на Академијата, на едукаторите или на менторите.

Цел на практичната обука

Член 3

Цел на практичната обука е учесниците, под водство на менторите, да се обучат и професионално да се оспособат за успешно извршување на судската, односно обвинителската функција.

Начин и место на реализација на практичната обука

Член 4

Практичната обука се изведува во основните судови со проширена надлежност, во апелационите судови, во основните јавни обвинителства со проширена надлежност и во вишите јавни обвинителства на четирите апелациони подрачја: Скопје, Битола, Штип и Гостивар.

Практичната обука во судовите и јавните обвинителства е со следново времетраење:

- 20 недели во основните судови (10 во граѓанска област и 10 во кривична област),
- 4 недели во апелационите судови (2 во граѓанска област и 2 во кривична област),
- 10 недели во основните јавни обвинителства,
- 2 недели во вишите јавни обвинителства.

Времетраењето на практичната обука по одделни области во судовите и јавните обвинителства, поблиску се уредува со Програмата за практична обука која се изготвува за секоја генерација учесници на почетна обука.

III. ПРЕДМЕТ И СОДРЖИНА НА ПРАКТИЧНАТА ОБУКА

Содржина на практичната обука

Член 5

Практичната обука се спроведува во областа на: кривично право и граѓанско право.

Практичната обука по кривично право опфаќа: предистражна, истражна, обвинување и главен претрес, постапка спрема малолетници, прекршочна постапка и постапка по редовни правни лекови.

Практичната обука по граѓанско право опфаќа: граѓанска парнична постапка, постапка по работни спорови, постапка по стопански спорови, стечајна постапка и постапка по редовни правни лекови.

Во текот на практичната обука кандидатите задолжително ги поминуваат сите оддели во судот и обвинителството.

Практична обука во други органи, институции и установи

Член 6

За време на практичната обука по кривично и граѓанско право, менторот, во соработка со Академијата, задолжително го упатува учесникот да ја реализира обуката и во други органи, институции и установи чија дејност е поврзана со соодветните области, а кои поблиску се определени со членовите 27 до 29 од овој правилник.

IV. ОРГАНИЗАЦИЈА И МЕТОДОЛОГИЈА

Методи и техники за спроведување на практичната обука

Член 7

Практичната обука се спроведува особено преку следниве методи и техники:

- присуство на расправи и претреси што ги води менторот, или друг судија;
- изготвување судски нацрт-одлуки, нацрт-обвиненија и други акти;
- учество во симулирани судења;
- извршување правни работи во други правосудни органи и сродни институции и организации.

Стекнување на способности и вештини

Член 8

Менторите во текот на практичната обука кај учесниците ги развиваат особено способностите и вештините за:

- правни способности: познавање на домашните и меѓународните процесни и материјални закони и практика на домашните и меѓународните судови, способност за правилна оценка на доказите и фактите, разграничување на фактички и правни прашања, способност за решавање на спорни прашања, подготовка на одлуките и нивно навремено изготвување, за образлагање на одлуките, правилна примена на законите;
- професионални и лични особини: развивање на интегритет, независност, непристрасност, почитување на начелата на законитост и правичност, чувство за коректност, внимателност, разбирање на разликите, професионално и достоинствено однесување во судницата;
- комуникациски вештини (писмени и усни): употреба на јасен и разбирлив јазик во пишувањето, градење правила за законито и етичко однесување со странките и другите учесници во постапката;
- менаџерски способности: ефективна примена на принципите за управување со предметите и времето, управување со постапката, менаџмент во судница, управување со стрес;
- вештини за спогодување: развивање на вештини за примена на законските одредби за спогодување меѓу странките без вршење каков било притисок.

V. МЕНТОРИ

Статус на менторите

Член 9

Учесниците во текот на практичната обука работат под водство на ментори.

Менторите се определуваат од редовите на активните судии и на јавни обвинители коишто ги исполнуваат критериумите за едукатори предвидени во член 46 од Статутот на Академијата.

Судскиот совет на Република Македонија и Советот на јавни обвинители на Република Македонија, до Управниот одбор, во зависност од бројот на учесниците во секој циклус од практичната обука доставува поширока листа на поименично определени ментори од редовите на активните судии и на јавни обвинители кои работат на конкретна материја, согласно со Програмата за почетна обука.

Менторите го задржуваат статусот на судии или јавни обвинители, а правата од работен однос ги остваруваат во судот, односно во јавното обвинителство во кое се вработени.

Статусот ментор престанува и пред истекот на периодот за кој се определени и тоа:

- по барање на менторот;
- ако му престане функцијата или работниот однос по која било основа;
- ако е спречен непречено да ја спроведува обуката, согласно со планот и програмата, од која било причина или несовесно, нередовно или неквалитетно го врши менторството;
- во случај на премин во друг оддел или во друг повисок суд;
- по наоѓање на Судскиот совет и Советот на ЈО.

Во случај на настанување на која било од причините за спреченост на менторот за непречено спроведување на програмата за практична обука, менторот и претседателот на судот, односно јавниот обвинител на јавното обвинителство е должен веднаш за тоа да го известат директорот на Академијата.

Директорот на Академијата, без одлагање, определува друг ментор од доставената листа и за тоа ќе ги известат менторот, претседателот на судот и надлежниот јавен обвинител и Судскиот, односно Обвинителскиот совет и Управниот одбор на Академијата.

Доколку листата на ментори е исцрпена, директорот, од Судскиот, односно од Советот на јавните обвинители на Република Македонија, ќе побара да се определи нов ментор.

Права на менторите

Член 10

Менторите имаат право на надоместок за извршената работа.

Надоместокот на менторите Академијата го пресметува неделно.

Висината на надоместокот од став 1 на овој член се определува со посебен Правилник за надоместоци на менторите донесен од Управниот одбор на Академијата, а по согласност од министерот за правда.

Доколку во текот на практичната обука во основен суд на граѓанска или кривична област, учесникот е упатен кај друг судија кој е од редот на менторите на Академијата, надоместокот му се исплаќа на тој ментор сразмерно со времето поминато под негово менторство.

Начинот на реализирање на правата и обврските на менторите се уредуваат со договор склучен со Академијата.

Специјализирана обука за ментори

Член 11

Заради усовршување и осовременување на менторската работа и на практиката менторите имаат право и обврска да посетуваат специјализирани обуки за ментори во земјава и во странство организирани од Академијата (обука на ментори).

Правила за назначување на ментори

Член 12

Еден ментор може да биде ментор на повеќе учесници.

На секој учесник му се назначува ментор за практична работа во секој орган и во секоја област (граѓанска, кривична) посебно со Програмата за практична работа.

Практичната работа во основен суд (граѓанска или кривична област), учесникот ја реализира под менторство на определениот ментор со Програмата за практична работа.

Менторите од менторскиот тим при утврдување на планот на активностите на секој учесник и неговото движење по поодделните оддели во граѓанска или кривична област во основните судови должни се доколку има судии од тие оддели кои се на листата на ментори на Академијата, учесниците да ги упатат кај нив.

Доколку во реализацијата на практичната обука на учесникот, во поединечни оддели од граѓанска или кривична област се вклучени и други ментори кои се на листата на ментори на Академијата, тие учествуваат при формирање на бодовите што учесникот ја добива по основа на реализирана целокупна практична обука, за што добиваат надоместок сразмерно со времетраењето на менторството.

Менторите од став 1 и 2 на овој член го сочинуваат менторскиот тим, за секој учесник поодделно.

Улога, права и обврски на координаторот

Член 13

Со Програмата за почетна обука, во секој менторски тим се определува и координатор кој ја следи и ја координира практичната работа на учесникот во текот на целата обука.

Координаторот на секој менторски тим, покрај редовните права и обврски на менторот, се грижи и за доследна реализација на Програмата за практична обука и тоа:

- ја следи и ја усогласува работата на менторите од менторскиот тим на кој му припаѓа и се грижи за постојаната координација со Академијата;

- изготвува збирен распоред за целата практична обука на учесникот, врз основа на Планот на активности од член 14, став 1, алинеја 1 што го изработува секој ментор од тимот за тој учесник, и го доставува до Академијата непосредно пред започнување на практичната обука;

- контактира со менторите од тимот и се информира за секоја промена и движење на учесникот, согласно со распоредот;

- должен е да ја известува Академијата за секоја потреба од измена на распоредот и на движењето на учесникот и за тоа да побара одобрување од Академијата, како и за сите прашања од значење за редовното и ефективно одвивање на практичната обука;

- по завршување на деветмесечната практична обука ја доставува до Академијата целокупната писмена евиденција водена од секој ментор; извештајот на менторскиот тим за бодовите на секој учесник за реализираната целокупна практична обука; изработените задолжителни писмени акти и записниците од задолжителните симулирани судења.

Збирниот распоред од став 2, алинеја 2 на овој член го опфаќа упатувањето на учесниците во одделите на судовите, во јавните обвинителства, како и во органите, институциите и установите од членовите 27 до 29 од овој правилник, заради склучување спогодби на Академијата со нив.

Должности на менторите кон Академијата

Член 14

Секој ментор во текот на реализирањето на практичната обука е должен:

- пред започнувањето на обуката да изготви план на активности за практична работа, согласно со Програмата за практична обука, во координација со останатите ментори од менторскиот тим и да ги достави на координаторот заради изготвување збирен распоред за секој учесник за целата обука;

- неделно да доставува копии од пополнетиот Менторски дневник до координаторот, потпишани со цело име и презиме;
- да ја известува стручната служба на Академијата за своите отсуства и за отсуствата на учесникот, како и за секоја потреба од промена на распоредот, заради одобрување од Академијата (распоред на менторот на друг оддел, избор во повисока инстанца, други пречки за вршење на обуката);
- по завршување на престојот на учесникот во друго одделение на истиот правосуден орган или на друг државен орган, установата или институцијата да прибави извештај за резултатите на учесникот и да го достави до Академијата;
- редовно да го известува координаторот и Академијата за преминување на учесникот во друг оддел, суд, јавно обвинителство, како и во друг орган, институција или установа;
- да учествува во реализирањето на симулираните судења на кандидатот кои не се оценуваат со поединечна оценка како и во задолжителните симулации кои се оценуваат со поединечна оценка;
- да ги обезбедува случаите (предметите) за сите активности кои учесникот ги реализира додека е под негово менторство (оние кои се оценуваат со поединечна оценка и оние кои не се оценуваат со поединечна оценка), како и задолжителните активности;
- секој менторски тим треба заеднички да ја оценува посебно секоја од задолжителните активности на учесникот согласно со членовите 33-36 од овој правилник, а по завршување на деветмесечната менторска фаза заеднички да го бодира секој учесник за реализирана целокупна практична обука согласно со правилата за оценување од членовите 37-43 од овој правилник, за што се составува извештај.

Должности на менторите кон учесниците

Член 15

Менторот во текот на практичната обука е должен:

- да ја охрабрува активната партиципација на секого од учесниците;
- да им дава поддршка, помош и совети за сите прашања поврзани со функцијата за која се подготвуваат;
- да е подготвен да го подели искуството и знаењето со учесниците;
- да го надгледува изведувањето на практичната работа;
- објективно да ги вреднува и оценува сите активности на учесникот согласно со одредбите од овој правилник;
- да биде информиран за секоја промена на учесникот и за секое движење во другите одделенија, органи, институции или установи;
- за сиве овие податоци, а особено за формите за проверка на оспособеноста на учесниците за практична работа, како и за нормите за бодирање на успехот, навремено и постојано да ги информира учесниците;
- да ги направи достапни до учесниците предметите, законите и другата литература потребна за извршување на судската, односно обвинителската функција;
- да води писмена евиденција за практична обука на учесникот додека е под негово менторство.

VI. ПИСМЕНА ЕВИДЕНЦИЈА

Содржина на писмената евиденција

Член 16

Писмената евиденција од член 15, став 1, алинеја 9 се состои од:

- менторски дневник, кој се изработува во стандардизирана форма од страна на Академијата, и кој го води менторот за секој учесник под негово менторство,

- извештај од менторскиот тим за поединечните оценки на учесникот за реализирани задолжителни активности,
- извештај од менторскиот тим за секој учесник за добиените бодови за реализирана целокупна практична обука и
- извештај за престојот и постигнатите резултати на учесникот од престојот во друга институција.

Содржина на менторскиот дневник

Член 17

Во менторскиот дневник, секој ментор неделно ги заведува и со свој потпис ги заверува следниве податоци:

- присуствата и отсуствата на учесникот, вклучувајќи ги и неговите престои во други одделенија на истиот правосуден орган, на други државни органи, институции,
- описот на зададените и преземените активности и изработените процесни акти,
- опис на зададените задолжителни активности,
- степенот на учество и ангажираноста на учесникот во текот на практичната обука додека е под негово менторство,
- извештајот за престојот на учесникот во другите одделенија на истиот правосуден орган, на другите државни органи, институции,
- оценките добиени од зададените задолжителни активности од член 37 од овој правилник,
- поединечните добиени бодови за реализирана целокупна практична обука.

Упатување во други органи, институции и установи

Член 18

Менторскиот тим, на почетокот на практичната обука, изготвува распоред за упатување на учесникот во други органи, институции и установи, согласно со Програмата за практична обука, и го доставува до Академијата.

Со рамковната спогодба со органите, институциите и установите од членовите 27 до 29 од овој правилник, Академијата определува обврска за одговорното лице на органот, институцијата или установата во која е упатен учесникот, тој да определи лице под чии насоки и надзор ќе работи учесникот за време на престојот и кое ќе изготви писмено известување за престојот на учесникот.

Лицето под чии насоки работи учесникот треба учесникот да го воведо во основите на работењето, како и да му ги направи достапни документите, согласно со соодветните законски и подзаконски акти на тој орган, институција или установа.

Содржина на писменото известување

Член 19

Писменото известување од член 18 став 2 од овој правилник содржи име на органот, установата или институцијата, времетраење на упатувањето и задачите што ги реализирал.

Извештајот за престој на учесникот во друга установа содржи податоци за редовноста и успешноста во реализираните активности на секој учесник, како и описна забелешка за прогресот во учењето.

Прогресот во учењето се изразува со следните описни оценки: незадоволителен, просечен и одличен.

Контакти на Академијата со координаторите

Член 20

Во тек на целата обука, Академијата е должна да биде во постојан контакт со координаторите од сите апелациони подрачја и да одржи еднаш месечно средби во односното менторско подрачје, како и две средби со координаторите на сите менторски подрачја во текот на практичната обука.

Регионални координатори

Член 21

На секое апелационо подрачје Академијата определува по еден регионален координатор од редот на координаторите за тоа апелационо подрачје.

Во подрачјето каде има повеќе од 10 учесници се определуваат двајца координатори (еден од редот на судиите и еден од редот на јавните обвинители).

Регионалниот координатор ги контролира плановите на активностите за практична работа на сите учесници од тоа апелационо подрачје заради усогласување на активностите, правилниот распоред на учесниците, движењето во другите оддели на судовите, јавните обвинителства и другите органи, институции и установи.

VII. УЧЕСНИЦИ ВО ПРАКТИЧНАТА ОБУКА

Права на учесниците

Член 22

Учесниците за време на практичната обука имаат право на:

- месечен надоместок во висина од 70% од просечната плата на стручен соработник во основен суд и право на колективно осигурување, согласно со прописите за осигурување;
- ефективна практична обука за стекнување знаења и вештини неопходни за извршување на судската и обвинителската функција;
- континуирано вреднување на нивните стекнати знаења и вештини според единствени критериуми и елементи, јавно објавени пред почетокот на обуката, како и објективно оценување на сите предвидени форми за вреднување согласно со овој правилник;
- користење на библиотеката, наставните материјали, опремата и просториите на Академијата, како и на соодветната институција каде се изведува практичната обука, а според утврдените правила на институцијата;
- писмено евидентирање на редовноста, активноста, степенот и квалитетот на исполнување на задачите и обврските;
- оценување на секој ментор на крајот на практичната обука, според евалуационите листи изготвени од Академијата кои ги доставуваат до стручната служба на Академијата;
- доставување сугестии, предлози и прашања кои се од значење за реализирањето на обуката и тоа до менторот, координаторот и стручната служба на Академијата.

Обврски на учесниците

Член 23

Учесниците имаат обврски за:

- редовно да одат на практична обука, почитувајќи го работното време на органот во кој ја изведуваат обуката;

- да ги реализираат сите задолжителни активности предвидени во членот 32 од овој правилник;
- покрај задолжителните писмени акти од член 32 од овој правилник, во текот на целата практична обука, да изготвуваат најмалку 10 граѓански и најмалку 10 кривични пресуди додека се на практична обука во основниот суд на кривични и граѓански предмети и најмалку 12 обвиненија додека се на практична обука во основно јавно обвинителство;
- покрај задолжителните симулирани судења во текот на целата практична обука, да реализираат најмалку 6 симулации (по две во улога на кривичен судија, во улога на граѓански судија и во улога на јавен обвинител);
- активно да учествуваат во сите дејства за кои е надлежен судијата, односно јавниот обвинител кој е нивни ментор;
- претходно да ги информираат координаторот и стручната служба на Академијата за секоја промена на оддел, суд, јавно обвинителство или установа, како и за сите пројавени прашања и проблеми во практиката кои се од значење за непречено и успешно спроведување на Програмата за обука.

Активности кои го одразуваат активното учество

Член 24

Активното учество од член 23, став 1, алинеја 5 од овој правилник ги опфаќа особено следниве активности:

- помагање на судијата/јавниот обвинител во секојдневната работа, особено во подготовката на предметите, подготвување нацрт-пресуди, обвиненија, како и други процесни одлуки;
- присуство на судење и учество во симулации;
- подготовка на писмената кореспонденција со другите органи и институции по укажување на менторот;
- учество во заеднички дискусии со судиите и јавните обвинители, како и во анализата на судската практика на сите нивоа, на материјалното и на процесното законодавство;
- подготовка на нацрт-завршни зборови и жалби кои ќе им ги довери менторот;
- преземање други активности по избор на менторот или по сопствен предлог за кои менторот смета дека ќе придонесат за оспособување на учесникот за примена на стекнатите знаења во практиката.

VIII. МЕТОДОЛОГИЈА НА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ПРАКТИЧНАТА ОБУКА

Опфат и содржина на практичната обука

Член 25

Практичната обука се изведува според Програмата за практичниот дел од почетната обука и Планот за практична работа со учесниците што го донесува секој ментор.

Практичната обука опфаќа:

- работа во суд или во јавно обвинителство;
- работа во друг орган или институција;
- посета на установи;
- учество во континуирана обука;
- други облици кои по наоѓање на менторот се од значење за ефикасно реализирање на обуката.

Форми на реализација на практичната обука

Член 26

Практичната обука се реализира преку:

- помагање на менторот во извршување работи од неговиот делокруг;
- самостојно водење предвиденција;
- самостојно следење и евидентирање на движењето на предметот;
- кореспонденција со органите и институциите според напатствијата на менторот;
- подготвување и реферирање на предметот;
- прибирање потребна библиографија за решавање на предметот;
- дискусија и предлог-одлука по завршување на судењето;
- дискусија и предлог-одлука по кривични пријави;
- собирање потребни известувања;
- пишување процесни решенија и жалби;
- пишување пресуди и обвиненија;
- симулации на судења;
- изработка на извештаи, записници за одделни процесни дејства;
- изработка на извештај од присуство на обука;
- изработка на извештај од посета на други органи, институции или установи.

Упатување на учесниците во други органи, институции и установи за време на практичната обука во граѓанска област

Член 27

Менторите задолжително ги испраќаат учесниците, додека се на практична обука во судовите за граѓански предмети, во следните органи, институции и установи:

- Народен правобранител,
- Центар за социјални работи,
- Катастар,
- Берза на РМ,
- Народна банка на РМ,
- Царинска управа,
- Управа за јавни приходи,
- нотари, извршители, медијатори, адвокати.

Упатување на учесниците во други органи, институции и установи за време на практичната обука во кривична област

Член 28

Менторите можат задолжително да ги испраќаат учесниците, додека се на практична обука во судовите за кривични предмети, во следниве органи, институции и установи:

- Завод за судски вештачења,
- казнено-поправни установи,
- центри за зависности,
- психијатриски клиници,
- владин агент за ЕСЧП и други оддели на МП од областа на правосудството,
- судска медицина,
- криминалистичка техника.

Упатување на учесниците во други органи, институции и установи за време на практичната обука во јавно обвинителство

Член 29

Менторите задолжително ги испраќаат учесниците, додека се на практична обука во јавните обвинителства, во Секторот за внатрешни работи, Царинска управа, Дирекција за спречување перење пари.

IX. ОЦЕНУВАЊЕ НА УЧЕСНИЦИТЕ

Цел на оценувањето

Член 30

Во текот на практичната обука секој кандидат може да освои најмногу до 30 бодови. Вреднувањето на постигнатиот успех на учесниците во практичната обука го вршат менторите.

Оценувањето има за цел:

- да се поттикне учесникот за учество во сите активности;
- да се верификуваат постигнатите способности и вештини;
- да се оцени неговата подготвеност за извршување на судиската /обвинителската функција.

Елементи за оценување

Член 31

Вкупниот број бодови што ги освоил секој учесник се добива на следниот начин:

- врз основа на добиените поединечни оценки за задолжителните активности од член 32 од овој правилник, од кои можат да добијат најмногу до 20 бода,
- врз основа на постигнатиот успех во целокупната практична обука, кој се вреднува најмногу до 10 бода.

Видови задолжителни активности

Член 32

Задолжителни активности кои се оценуваат во текот на практичната обука се:

- 2 изработени кривични пресуди,
- 2 изработени граѓански пресуди,
- 3 изработени обвинителни акти,
- 3 реализирани симулации (во улога на кривичен судија, во улога на граѓански судија и во улога на јавен обвинител).

Критериуми за оценување на задолжителните писмените акти

Член 33

Оценувањето на задолжителните писмено изработени акти (кривични и граѓански пресуда и обвинителни акти) се заснова на следните критериуми:

- форма и содржина,
- логичка анализа и оценка на фактите и доказите,
- познавање и правилна примена на материјалните и процесните закони,
- јасност, разбирливост, стил и јазик.

Критериуми за оценување на задолжителните симулации во улога на судија

Член 34

Оценувањето на задолжителната реализирана симулација на судење во улога на судија се заснова на следните критериуми:

- способноста на учесникот за подготовка на предметот за судење;
- способноста на учесникот за раководење со главен претрес, односно со главна расправа;
- односот со странките и другите учесници во постапката за време на судењето;
- познавањето на материјалните и процесните закони и нивната правилна примена во практиката;
- способноста за составување на записник.

Критериуми за оценување на задолжителните симулации во улога на јавен обвинител

Член 35

Оценувањето на задолжителната реализирана симулација на судење во улога на јавен обвинител се заснова на следните критериуми:

- способноста за подготвување на предметот за судење;
- изложување и застапување на обвинителниот акт;
- познавањето на материјалниот и процесниот закон;
- односот со судот, одбраната и другите учесници во постапката;
- способноста за давање завршен збор.

Начин на оценување на задолжителните активности

Член 36

Оценувањето на секоја писмено изработена задолжителна пресуда и обвинение, како и за секоја реализирана задолжителна симулација се изразува со поединечна оценка од 1 до 5.

Оценувањето на задолжителните активности го врши целиот менторски тим, по реализација на секоја задолжителна активност, а оценките се запишуваат во менторскиот дневник.

За оценувањето на учесникот, координаторот составува Извештај за секоја поединечна оценка за задолжителните писмени акти и за задолжителните симулации.

Менторот, покрај заеднички дадените бројчени оценки и бодови во состав на менторскиот тим, може да даде описна оценка за учесникот.

Вреднување на постигнатиот успех за целокупната практична обука

Член 37

Постигнатиот успех за целокупната практична обука се вреднува според степенот на стекнати компетентности, способности и вештини за извршување на судската / обвинителската функција.

Успехот според оваа основа се вреднува со бодови од 1-10.

Вреднувањето на учесникот според оваа основа го врши целиот менторски тим, по завршување на практичната обука.

Овоените бодови на учесникот, координаторот ги запишува во менторскиот дневник, а менторскиот тим изготвува Заеднички извештај за критериумите според кои учесникот ги освоил бодовите.

Критериуми за оценување

Член 38

Оценувањето на постигнатиот успех за целокупната практична обука на учесникот се заснова на следните критериуми:

- оценка на квалитетот на изготвените судски одлуки, односно квалитетот на обвиненијата и другите јавнообвинителски одлуки и реализираните симулации;
- друга дополнителна активност на учесникот за време на практичната обука;
- стекнати способности и вештини на учесникот;
- однесувањето кон работата за време на работното време;
- активноста при упатувањето во други органи, институции и установи.

Квалитетот на изготвените писмени акти

Член 39

Квалитетот на изготвените судски одлуки, односно квалитетот на обвиненијата и другите јавнообвинителски одлуки и реализираните симулации ќе се оценува особено според следните показатели:

- способноста за одлучување и решавање,
- законитоста на одлуките—познавањето на материјалното и процесното право,
- образложеноста на одлуките,
- јасноста и разбирливоста на одлуките,
- брзината на изработка на одлуките,
- број и квалитет на решени предмети,
- вештината на водењето на судскиот процес во симулациите,
- непристрасноста при одлучувањето, слободата во изразување на мислењето и самостојноста во одлучувањето,
- точноста на донесените одлуки при симулациите.

Друга дополнителна активност

Член 40

Другата дополнителна активност предвидена во член 38 став 1 алинеја 2 од овој правилник ќе се оценува особено според следните показатели:

- присуство на судење на учесникот,
- способноста за усно изразување,
- преземање на процесни дејства доверени од менторот,
- успешноста на улогата во симулираните судења,
- учеството на учесникот во дебати,
- степенот на логичко-аналитичко размислување,
- број на прифатени идеи му ги дал на судијата/јавниот обвинител за подобрување на ефикасноста на работењето,
- учество во предвиденција и подготвување и реферирање на предметите,
- учество на домашни и меѓународни натпревари.

Стегнати способности и вештини

Член 41

Стегнатите способности и вештини на учесникот за време на менторирањето, менторот ќе ги оценува особено преку следните показатели:

- мотивацијата за работа,

- етичко однесување,
- ставот кон професионално навремено совесно извршување на зададените задачи,
- успешност во воспоставување контакти и комуницирање,
- подготвеност за работа во тим,
- односот со менторот, другите судии/јавни обвинители и останатите вработени,
- умешност за разрешување на конфликтите со спогодување,
- успешноста во организирањето на времето.

Однесување кон работата

Член 42

Однесувањето кон работата за време на работното време на учесникот, менторот ќе го оценува и преку следните показатели:

- степенот на извршување на доверените задачи според планот за практична работа,
- обидите и идеите за унапредување на ефикасноста на работата на судот/јавното обвинителство,
- неговите организаторски способности,
- идеите за поекономично користење на ресурсите (луѓе, опремата, материјали),
- бројот на напишани статии, есеи, извештаи, информации,
- употребата на дополнителна литература од Интернет, судска практика,
- подготвеноста за учество со судијата/јавниот обвинител на семинари и на други едукации.

Активност при упатувањето во други органи, институции и установи

Член 43

Активноста на учесникот при реализираните посети во други органи, институции и установи менторот ќе ја оценува особено преку следниве показатели:

- подготвеноста за соработка со други органи, институции и установи;
- активноста во другите органи, институции и установи;
- извештајот за преземените активности;
- описната забелешка на лицето одговорно за учесникот во соодветната установа.

Пресметување на крајните бодови

Член 44

За секој учесник, стручната служба на Академијата врши пресметување на крајните бодови.

Стручната служба на Академијата заради пресметување на крајните бодови на учесникот врши пресметување на бодовите врз основа на оценките кои учесникот ги добил од задолжителните активности, така што ги пресметува процентуално во бодови, водејќи сметка дека по оваа основа учесникот може да освои најмногу до 20 бодови.

Пресметувањето на крајните бодови (збирната оценка) што учесникот ги добива за практичната обука претставуваат збир на бодовите добиени за успехот во целокупната реализирана практична обука на учесникот и бодовите за задолжителните активности, пресметани согласно со ставот 2 од овој член.

X. ЈАВНОСТ НА ОЦЕНУВАЊЕТО

Начин на информирање на учесниците за оценувањето

Член 46

Заради обезбедување јавност во оценувањето, менторите се должни пред почетокот на менторирањето да ги известат учесниците за Планот на практичната обука, за активностите што ги планираат и за начинот и критериумите на кои ќе бидат оценувани.

Координаторите се должни да го известат учесникот за секоја добиена поединечна оценка за задолжителните активности, во рок од 3 дена по формирањето на истата од страна на менторскиот тим.

Академијата, по формирање на збирните оценки на учесниците, составува ранг-листа за успехот на учесниците и ја објавува на огласната табла и на веб-страницата на Академијата.

XI. ОДМОРИ И ОТСУСТВА

Дневен и неделен одмор на учесниците

Член 47

Учесникот во текот на практичната обука има право на дневен и неделен одмор.

Дневниот одмор учесникот го користи во времето кое е определено за дневен одмор во органот во кој ја изведува практичната обука.

Отсуства на учесниците

Член 48

Учесникот е должен да го пријави однапред, или, ако за тоа постои оправдана причина, дополнително да го оправда секое отсуство од практичната обука.

Барањето за оправдување на отсуството учесникот го доставува до менторот под чие менторство работи, односно до лицето под чии насоки работи учесникот во институцијата во која престојува, а кое го известува менторот за отсуството.

Менторот ја оценува оправданоста на отсуството и во писмена форма изготвува потврда за оправдано или потврда за неоправдано отсуство, а истовремено отсуството го евидентира во Менторскиот дневник.

За секое отсуство на учесникот од практичната обука (оправдано или неоправдано), менторот веднаш, или во рок од 48 часа ја известува стручната служба на Академијата заради регистрирање на истото.

Прекин на практичната обука

Член 49

Во тек на судиската ферија учесниците имаат право на прекин на практичната обука во траење од две недели, а кое временски е определено со Програмата за практична обука на секоја генерација поодделно и не смее да се поместува.

ХИ. ОДРЖУВАЊЕ НА РЕДОТ И ДИСЦИПЛИНАТА И ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ НА УЧЕСНИЦИТЕ

Права и обврски на учесниците

Член 50

Учесниците за време на практичната обука се должни да ги почитуваат редот и дисциплината на Академијата и на органот каде ја изведуваат практичната обука.

За сторена дисциплинска повреда учесниците одговараат според Законот за Академијата и според подзаконските акти на Академијата.

Сите изречени дисциплински мерки се прилагаат кон досието на учесникот.

Видови дисциплински повреди

Член 51

За дисциплинска повреда се сметаат следниве однесувања:

- неоправдано отсуство од практична обука подолго од 3 дена;
- неоправдано неисполнување на доверените задачи од менторот кое се повторува најмалку два пати;
- непристојно однесување кон менторите и другите вработени во институцијата во која ја добиваат практичната обука;
- несовесно однесување кон опремата и имотот на Академијата и кон институцијата во која ја добиваат практичната обука што би можело да доведе до нивни оштетувања;
- однесување со кое потешко се нарушува угледот на Академијата;
- откривање на содржината и податоците за конкретни судски и обвинителски предмети што ги стекнале во тек на обуката во институцијата во која ја добиваат практичната обука, а кои имаат доверлив карактер.

Дисциплинска постапка

Член 52

Во дисциплинската постапка спрема учесниците се применуваат одредбите од член 39 до 45 од Правилникот за почетокот, редот и дисциплината, дисциплинската одговорност и други права и обврски на учесниците за почетната обука во Академијата - теоретска настава.

ХИИ. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 53

Овој правилник влегува во сила со денот на негово усвојување од страна на Управниот одбор на Академијата.

Правилникот се објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и на веб - страницата на Академијата.

Бр. 01-149/12
22 февруари 2010 година
Скопје

Академија за обука на
судии и јавни обвинители
Претседател на Управен одбор,
Љубомир Јовески, с.р.